

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ (Μέρος β!)

Οι συνθήκες Λωζάνης και Μοντραί

Δρ Μάνος Δανέζης
Επίκουρος Καθηγητής
Πανεπιστημίου Αθηνών

Όπως είχαμε αναφέρει και στο προηγούμενο σημείωμα, είναι πολύ πιθανόν πλέον, ο τελικός στόχος της Νέας τάξης στα Βαλκάνια να είναι, η επικυριαρχία και έλεγχος της Μαύρης Θάλασσας, των Στενών και του Αιγαίου, περιοχών τεράστιας στρατηγικής και οικονομικής σημασίας για την Ρωσία, τις ΗΠΑ, την Γερμανία, την Αγγλία, την Γαλλία, αλλά και για μια σειρά άλλων, μικρότερων κρατών, όπως η Ελλάδα, η Τουρκία, η Βουλγαρία κ.α.

Ο πολύ μεγάλος αριθμός των εμπλεκόμενων κρατών, στην διεκδίκηση του ελέγχου μέρους, η του συνόλου των προηγούμενων περιοχών, κάνει, το πρόβλημα εξαιρετικά επικίνδυνο για την παγκόσμια ειρήνη.

Ο εντοπισμός όμως του χώρου της επόμενης, και τελικής ίσως, απειλής για την πατρίδα μας, οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το πολιτικό παιχνίδι παίζεται στα περιθώρια των συνθηκών της Λωζάνης και του Μοντραί, που καθορίζουν βασικά το νομικό καθεστώς της περιοχής.

Παρά το γεγονός ότι οι συνθήκες αυτές είναι γνωστές κατ' όνομα, ελάχιστοι γνωρίζουν κάποιες ενδιαφέρουσες λεπτομέρειες τους. Για τον λόγο αυτό ας δούμε κάποια ενδιαφέροντα σημεία τους.

Σύμφωνα με την *Συνθήκη της Λωζάνης*, (24 Ιουλίου 1923, άρθρο 4) τα Στενά και τα νησιά του Αιγαίου : Σαμοθράκη, Λήμνος, Ιμβρος, Τένεδος, Λαγούσαι νήσοι (Μαυρυαί) ουδετεροποιούνταν, απαγορευόταν δηλαδή η στρατικοποίηση τους.

Το άρθρο αυτό έκανε την Συνθήκη της Λωζάνης εξαιρετικά ευνοϊκή για την τότε Σοβιετική Ένωση, αφού της έδινε το δικαίωμα να βγαίνει άνετα στις ζεστές θάλασσες χωρίς το φόβο στρατιωτικού μπλοκαρίσματος. Αυτό όμως το καθεστώς, όπως είναι φανερό, δεν ήταν αρεστό στις δυτικές δυνάμεις, που κατόρθωσαν να ανατρέψουν την κατάσταση και να ξαναεγκλωβίσουν την Σοβιετική Ένωση, μέσω της συνθήκης του *Μοντραί* (20 Ιουλίου 1936), βάση της οποίας στρατικοποιούνταν όλες οι προηγούμενες περιοχές.

Αυτό όμως που θα πρέπει να έχουμε συνεχώς στο μυαλό μας καθ' όλη την διάρκεια των μελλοντικών εξελίξεων στην περιοχή, είναι το άρθρο 28 της σύμβασης του Μοντραί που έχει ως εξής :

« Η παρούσα συνθήκη θα έχει διάρκεια 20 ετών, αρχής γενομένης από την ημερομηνία ισχύος της. Η αρχή του ελεύθερου διάπλου και ναυσιπλοΐας, έχει απεριόριστη διάρκεια. Εάν 2 χρόνια πριν την εκπνοή της προαναφερθείσης περιόδου (των 20 ετών) καμιά από τις συμβαλλόμενες δυνάμεις δεν έχει καταθέσει μια προειδοποίηση καταγγελίας της σύμβασης στην Γαλλική κυβέρνηση, η παρούσα συνθήκη παραμένει σε ισχύ μέχρι να περάσουν 2 χρόνια μετά το στάσιμο μιας προειδοποίησης καταγγελίας της Σύμβασης από κάποια από τις συμβαλλόμενες δυνάμεις. Εάν η παρούσα Συνθήκη καταγγελθεί σύμφωνα με τις διευθετήσεις του άρθρου αυτού, οι συμβαλλόμενες δυνάμεις υποχρεούνται να παραστούν σε μιά σύνοδο με σκοπό να συμφωνήσουν τους όρους μιας νέας σύμβασης....»

Για την Ιστορία αναφέρουμε ότι οι συμβαλλόμενες δυνάμεις, που θα έχουν την ευθύνη μιας μελλοντικής αναθεώρησης της συνθήκης του Μοντραί είναι :

Αγγλία, Βουλγαρία, Γαλλία, Γιουγκοσλαβία, Ελλάδα, Ιταλία, Ιαπωνία, Ρουμανία, Σοβιετική Ένωση, και Τουρκία.

Εξετάζοντας προσεκτικά όλα τα προηγούμενα, μπορούμε να καταλήξουμε σε πολύ ουσιαστικά συμπεράσματα. Σεβόμενοι όμως την κρισιμότητα της κατάστασης σημειώνουμε μόνο τα επόμενα :

α. Η συνθήκη του Μοντραί, σήμερα εξυπηρετεί τα δυτικά και Τουρκικά συμφέροντα.

Είναι δεδομένο ότι σε δοθείσα ευκαιρία η Ρωσία θα αγωνιστεί μέχρι εσχάτων για την κατάργησή της, ανεξάρτητα συνεπειών.

β. Η προβλεπόμενη από την συνθήκη του Μοντραί 20ετία έχει λήξει τον Ιούλιο του 1956. Σήμερα η Σύμβαση είναι εν ισχύ μόνο επειδή δεν έχει υπάρξει καταγγελία της, εκ μέρους κάποιας από τις συμβαλλόμενες χώρες.

γ. Ανα πάσα στιγμή, κάθε μιά από τις συμβαλλόμενες χώρες, μπορεί να καταγγείλει εξ' ολοκλήρου την Συνθήκη του Μοντραί, και να ζητήσει μέσα σε 2 χρόνια την αναθεώρησή της με βάση το άρθρο 28.

Μιά τέτοια κίνηση θα δημιουργούσε έναν γενικό «χαμό» μέσω μιας δραματικής ανατροπής όλων των παγκόσμιων σχεδιασμών για την περιοχή. Το δικαίωμα αυτό φυσικά το έχει και η Ελλάδα, (.η επισήμανση γίνεται για όσους, φίλους η εχθρούς θέλουν να κάνουν ότι το αγνοούν)

δ. Το δραματικό του προβλήματος είναι ότι, βάση του άρθρου 28, οι ΗΠΑ δεν βρίσκονται ανάμεσα στις συμβαλλόμενες χώρες, οι οποίες έχουν την ευθύνη της αναθεώρησής της, εφ' όσον αυτή καταγγελθεί.

Το γεγονός αυτό δηλώνει ότι η αναθεώρηση της Συνθήκης του Μοντραί δεν θα γίνει με βάση το άρθρο 28, αλλά βάσει αδιαφανών μεθοδεύσεων αποστρατικοποίησης της περιοχής, η οποία ελέγχεται στρατιωτικά από την Ελλάδα και την Τουρκία.

Η παρέμβαση ξένων δυνάμεων, όπως διδάσκει η σημερινή διεθνής πρακτική, πρόκειται, κατά πάσα πιθανότητα, να γίνει με την μορφή ειρηνοποιού δύναμης, η οποία θα δράσει στο όνομα του ελεύθερου εμπορίου, της ελεύθερης διακίνησης ανθρώπων και αγαθών, μεταξύ χωρών της Ευρώπης, της Μαύρης θάλασσας, της Ρωσίας, αλλά και στο όνομα της λειτουργίας πολυεθνικών, εμπορικών και πολιτιστικών, ομάδων και λεσχών, ασχέτως με το πώς αυτές θα ήθελαν να λέγονται., και οι οποίες ήδη έχουν συσταθεί και λειτουργούν.

Όπως γίνεται φανερό, το παιχνίδι αυτό μπορεί να είναι επικίνδυνο, αλλά κρύβει κέρδη και ευκαιρίες για την Ελλάδα, αν επί τέλους η Ελληνική διπλωματία δράσει έξυπνα, και συγχρόνως οι πολίτες της Χώρας μας ενδιαφερθούν περισσότερο για αυτήν, και όχι για το προσωπικό κέρδος και τις αστείες φιλοδοξίες τους,

Το θέμα όμως δεν εξαντλείται, γι' αυτό θα επανέλθουμε.